

Cumhurbaşkanlığı Muhafız Birliği

Cumhurbaşkanlığı Muhafız Birliği, Büyük Millet Meclisinin güvenliği ve korunması için Mustafa Kemal Paşa'nın talimatıyla, Piyade Üsteğmen İsmail Hakkı Tekçe tarafından 18 Temmuz 1920'de Büyük Millet Meclisi Muhafız Takımı olarak kurulmuştur. Muhafız Birliği'nin oluşumunu 1920-1940 yılları arasında Muhafız Alayı Komutanlığı görevini sürdüren İsmail Hakkı Tekçe şöyle aktarmaktadır: *"17 Temmuz 1920 günü Çerkez Ethem, muhafızlarıyla Eskişehir'den Ankara'ya geldi. Yirmi kişi kadar vardılar. Geliş maksadını az çok biliyorduk. Ethem, Kütahya ve Afyon çevresinde kendisine bağlı bir idare kurmak istiyordu. İsteddiği kadar asker alabilsin, istediği defterdardan istediği miktarda para çekebilsin ve buna benzer bazı şeyler. Halbuki artık Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti kurulmuş, Garp Cephesi teşkilatlanıyor. Herşey bir düzene girmek yolunda. Garp Cephesi Kumandanlığı kendisinden bir kadro ister, o vermez. İşte Çerkez Ethem isteklerini ve şikâyetlerini anlatmak için Ankara'ya gelmişti. Atatürk istasyon binasındaydı. Biraz rahatsız olduğu için odasında istirahat ediyordu. Ethem, Atatürk'ün yanına çıktı ve maiyeti merdivene sıralandı. Hepsinin ellerinde tüfekleri, çift çapraz fişekleri, bellerinde tabanca ve bombaları, boyunlarında dübünleri... Hepsi silahlı. Biz ise, ben, Salih Bozok, Muzaffer Kılıç, Recep Zühtü, dört beş kişiyiz. Hepimizin birer tabancası var. Ankara Vali ve Kumandanı Nuri Conker de orada. Binada bizden başka silahlı kimse yok. Yarım saat sonra odanın kapısı açıldı ve Çerkez Ethem dışarı çıktı. Maiyeti efendilerinin dışarı çıktığını görünce dış kapıya hücum ettiler ve tertip alıp kendisini beklediler. Onlar çıktıktan sonra Atatürk bizi çağırdı. Her önemli görüşmeden sonra yakınlarına, güven duyduklarına bilgi verirdi. Ben Çerkez Ethem ile adamlarının bu davranışlarına alınmışım. Atatürk, diğer arkadaşaya görüşmeyi anlatırken; ben, Nuri Conker'i bir kenara çektim. 'Efendim, aramızda bir itimatsızlık var!' dedim. Conker sordu: 'Nedir bu itimatsızlık?' 'Siz içeride Çerkez Ethem ile konuşurken maiyeti merdivenlerde tertibat almıştı. Bizim ise nöbet bekleyecek bir erimiz bile yok. Ben bunu doğru bulmuyorum. Müsaade ederseniz bir takım yapacağım, bir muhafız takımı kuracağım dedim.' Ben bunları söylerken Atatürk meğer bizi dinlermiş, 'Nedir o İsmail Hakkı?' dedi. Ben de kendisine Nuri Conker'e söylediklerimi tekrarladım ve bir muhafız takımı kurmak için müsaadesini istedim. Bir an durdu ve sonra 'Ben senin işine karışmam, dedi. Bu söz benim için Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkmış kanun demekti. Ertesi gün 18 Temmuz 1920'de takımı kurdum. Dokuz mangalık bir kadro yaptım. Hemen Millî Müdafaa'ya gittim, Millî Müdafaa Vekili Fevzi Paşa'ya evrakı havale ettirdim. Bir yandan Harbiye Dairesi'nden silah alıyordum, bir taraftan levazımdan elbise, pabuç temin ediyordum, bir taraftan da sevkiyattan asker seçiyordum. O akşam Muhafız Takımı tamamı. Bugünkü Muhafız Alayı'nın çekirdeği kurulmuştu. 9 manga, 81 er, 3 Çavuş... Birkaç gün sonra Eskişehir'e gidilecekti. Atatürk'ün kaldığı vagona tertibat aldım. Vagonun ön ve arka kapılarına çifte nöbetçiler koydum. İzinsiz kimseyi içeri sokmuyorlardı. Atatürk nöbetçilerin disiplininden ve hareketlerinden çok memnun kalmıştı. Dönüşte bana 'Çocuk, sen bunu bölük yap, dedi. Birkaç ay içinde bölük düzeyine çıkarılan ilk Muhafız Birliği, 16 Ekim 1920'de Büyük Millet Meclisine bağlı piyade ve jandarma muhafız bölükleriyle; üç bölük hâlinde birleştirilmiştir. 28 Mart 1921'de Batı Cephesi Komutanlığı emrine sevk edilen Büyük Millet Meclisi Muhafız Taburu, İkinci İnönü ve Kütahya-Eskişehir Savaşları'nda üstün başarı kazanmıştır. 20 Ağustos 1921'de Batı Cephesi'nde yeniden görevlendirilen Büyük Millet Meclisi Muhafız Taburu, 22 Ağustos-13 Eylül 1921 tarihleri arasında cereyan eden Sakarya Meydan Muharebesi'nin tüm aşamalarına katılmış; 1 Ağustos 1922'ye kadar Batı Cephesi Komutanlığı'na bağlı olarak savaşmıştır. Birinci Ordu Komutanlığı emrinde Büyük Taarruz'a katılan Büyük Millet Meclisi Muhafız Taburu, Afyon, Kütahya ve Bursa'nın ele geçirilmesi için yapılan savaşlarda başarıyla görev yapmış ve ulu önder Atatürk'ün takdirini kazanmıştır. 19 Ekim 1922 tarihinde Refet Paşa komutasında İstanbul'a giren Türk kuvvetinde Muhafız Taburu'ndan da 100 kişilik bir bölük yer almıştır. 1 Mart 1923 tarihinde Ankara'ya dönen Muhafız Taburu, Türkiye*

Büyük Millet Meclisi ve Başkanı'nı korumaya devam etmiştir. Birlik 1 Haziran 1927'de üç piyade taburu ve bir süvari grubundan oluşan Türkiye Büyük Millet Meclisi Muhafız Alayı hâline getirilmiştir. Muhafız Alayı'nın 1. ve 2. Piyade Taburları ile Alay Karargâhı şimdiki Anıttepe semti dolaylarında, 3. Piyade Taburu Çankaya'da; ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi Muhafız Bölüğü adıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde, kimi bölükleri Çankaya Garnizonu'nda konuşlandırılmıştır. Muhafız Birliği, 4-6 Mayıs 1937'de Doğu Anadolu'da Devletin otoritesini sarsmak amacıyla çıkarılan ayaklanmaların bastırılması amacıyla düzenlenen Dersim Harekâtı'na, 4 Ekim 1937'de de Elazığ'dan Aydın'a hareketle bu bölgede icra edilen Ege Manevraları'na katılmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Muhafız Birliği, önce bölük, sonra tabur ve alay seviyesine getirilmiş; 16 Mayıs 1953'te Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı adını almıştır. 10 Kasım 1953'te Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Atatürk'ün cenazesinin Anıtkabir'e defnedilmesinden 1982 yılına kadar Anıtkabir'in koruma görevini Anıtkabir Muhafız Bölüğü ile üstlenmiştir. Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı, Anıtkabir Muhafız Bölüğü'nü ve Alay'ın spor gücü olan Muhafız Gücünü 1982'ye kadar; Süvari Birliği'ni 5 Ekim 1984'e kadar bünyesinde bulundurmıştır. Ulusal Kurtuluş Savaşı Ankarası'nda Mustafa Kemal Atatürk'ün evi ve çevresinde görev yapan Muhafız Birliği'ni Ruşen Eşref Üneydin şöyle tasvir etmektedir: *"Bu nöbetçiler, o keskin soğuklu ovanın üstünde gece gündüz demeden gerektiği saat kadar beklerlerdi. Bunu yaparken, cephede bir yurt vazifesi görür gibi, uyanık ve tetikteler. Nasıl bir kıymeti muhafaza ettiklerini; gereğinde onun için canlarını vereceklerini bilerek beklerlerdi... Bu manzara: 'Mustafa Kemal, herkes için; herkes, Mustafa Kemal için!' düşüncesini bir levha hâlinde o yalnızlıkların içinde ruhlara duyuran en muhteşem manzara idi..."*

Nevin YAZICI

KAYNAKÇA

Cumhurbaşkanlığı Tarihi 1923 - 2005 (Atatürk'ün Doğumunun 125. Yılı Anısına), Ajans-Türk Basın ve Basım A.Ş., Ankara 2005.

GÖRGÜLÜ, İsmet, **Çanakkale İlk Günde Biterdi**, Bilgi Yayınevi, Ankara 2008.

PULUR, Hasan, **Muhafızı Atatürk'ü Anlatıyor**, Kaynak Yayınları, İstanbul 2000.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Komutanlığı Tarihçesi (1985-2002), Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Komutanlığı Yayınları, Ankara 2002.

ÜNAYDIN, Ruşen Eşref, **Atatürk'ü Özleyiş, Hatıralar**, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara 1957.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Komutanlığı

T.C. Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Kompleksi

T.C. Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Komutanlığı

Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı, adı üstünde Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nün de içinde bulunduğu Çankaya'daki 864 rakımlı tepede konuşlanıyor. Ama Muhafız Alayı'nın bulunduğu karargâhın rakımı daha da yüksek; tam 1050. Çankaya Köşkü'nün de içinde bulunduğu arsa 4 kilometrekare. Alay'ın üç ana kışlası var. Biri Cumhurbaşkanlığı Köşkü, diğeri TBMM' nin güvenliğinden sorumlu olan TBMM Taburu, üçüncüsü de İstanbul'daki kışla. İstanbul'daki Dolmabahçe Sarayı, Beylerbeyi Sarayı, Maslak Kasrı, Yıldız Köşkleri'nin güvenliğini de Muhafız Alayı sağlamaktadır. Dolmabahçe Sarayı'nın önünde kımıldamadan nöbet tutan askerler de Muhafız Alayı askerleridir. Bütün mevcudu 2500 kişi olan, subay, astsubay, erbaş ve erlerden oluşan alayın, 250 kişilik bölümü İstanbul'da görev yapmaktadır.

29/03/2025 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/cumhurbaskanligi-muhafiz-birligi/?pdf=3716> adresinden eriřilmiřtir